

«Παίξε, Μαρίκα, σε βλέπω και γράφω»					
Πηγή:	ΒΗΜΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ	Σελ.:	93,99	Ημερομηνία έκδοσης:	13-03-2022
Αρθρογράφος:		Επιφάνεια :	1192.11 cm ²	Κυκλοφορία:	32170
Θέματα:	ΒΙΒΛΙΑ, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ				

7

Ο Σάκης Σερέφας μιλάει για
τη μυθιστορηματική ανάπλαση
της ζωής της Μαρίκας Νίνου

«Ακούγοντας δύο χρόνια ξανά και ξανά τα τραγούδια της, είχα την αίσθηση ότι η Μαρίκα Νίνου τοποθετήθηκε πάνω στη σκηνή της ζωής, για να το πω έτσι κλισιό, από κάποιον αόρατο σκηνοθέτη» τονίζει στο «Βήμα» ο Σάκης Σερέφας

βρίσκουμε τον Μανώλη Χιώτη και τον Βασίλη Τσιτσάνη κρυμμένους μέσα στα ονόματα «Γιώτης» και «Τσιτσης», αντίστοιχα. «Ήταν μια συνειδητή συγγραφική απόφαση. Από την έρευνα που έκανα είχα στα χέρια μου όλο το ανεκδοτολογικό υλικό για τη σχέση της με τον Τσιτσάνη και με τις άλλες τραγουδίστριες, το μαλλιοτράβηγμα με την Μπέλλου, αλλά δεν ήθελα τα στοιχεία αυτά, όσο κι αν νοστιμίζουν ένα κείμενο στον ουρανίσκο του αναγνώστη, να επισκιάσουν το κυρίως θέμα που είναι η ανθρώπινη κατάσταση της Μαρίκας Νίνου, ο πόνος της, η προσπάθειά της, ο μόχθος της, η μοναξιά της» εξηγεί ο συγγραφέας. «Αν δούμε ακριβώς αυτή την ανθρώπινη κατάσταση, η ζωή της αποκτά μια υπερβατική διάσταση, η Μαρίκα γίνεται σύμβολο της μοναξιάς και του πόνου. Ας σκεφτούμε μόνο τον τρόπο που πέθανε, άρρωστη από καρκίνο, από αιμορραγία πάνω στην πίστα, πληρώνοντας εισιτήριο λεωφορείου και όχι ταξί για να εξοικονομήσει χρήματα για να ξεχρεώσει το σπίτι της». Ακούγοντας τον Σερφέα, πείθεται ότι το «Γεννήθηκα για να πονώ και για να τυραννιέμαι» του Τάκη Μπίνη, που τραγούδησε η Νίνου, ήταν ο ύμνος της ζωής της.

Μεταμοντέρνα αφήγηση

Αρμενικές συνταγές για χαρισά, αποσπάσματα από αυθεντικές μαρτυρίες, σίχτοι τραγουδιών, τμήματα επιστολής της Μαρίκας προς τον αδελφό της κεντούν τον αφηγηματικό καμβά του Σερφέα. Η γραφή του, με συχνά κατ και μοντάζ, αποδραματοποιεί την υψηλής θερμοκρασίας ζωή της Μαρίκας – «δεν ήθελα να καταλήξει το κείμενο μελιστάλακτο σε σχέση με τα ερωτικά της και σπαραξικάρδιο σε σχέση με τη ζωή της», διευκρινίζει ο συγγραφέας. Βλέπουμε τα Helldiver να πετούν στον Γράμμο και παρακολουθούμε τις ακροβατικές παραστάσεις της Μαρίκας με τον σύζυγο και τον γιο της, μεταφερόμαστε από την αρμενική εκκλησία του Σουρι Αγκόπ στην Κοκκινιά, όπου η νεαρή Ευαγγελία Αταμιάν ψέλνει τα ευαγγέλια, στο κέντρο «Νέο Βυζάντιο» στη Νέα Υόρκη τον 1954 όπου εμφανίζεται η Μαρίκα κάνοντας περιοδεία, και ακούμε τη φωνή της σε μυθολογικές συνεντεύξεις. «Ενώ τραγουδούσε δίπλα στον Τσιτσάνη, ενώ έχουμε για εκείνον τόσες συνεντεύξεις, η Νίνου βρίσκεται στη σκιά» σχολιάζει ο Σερφέας.

Μια αόρατα σκηνοθετημένη ζωή

Είναι το βιβλίο μια δικαίωση για τη Μαρίκα Νίνου; Ο Σερφέας το αρνείται, με την έννοια ότι «το ταλέντο της και η αξία της αναγνωρίστηκαν, γι' αυτό και όπου εμφανιζόταν γινόταν ξεσηκωμός, αυτό όμως δεν συνδεύτηκε από την ανάλογη έντυπη δημοσιότητα, αυτό είναι το περίεργο...». Αυτό το κενό προσπαθεί να καλύψει με ένα βιβλίο που επιχειρεί μέσω μιας γραφής με έντονο το θεατρικό στοιχείο – μάλιστα, το κείμενο έχει κατατεθεί από τη σκηνοθετρία Μαρία Αιγινίτου ως πρόταση στο πρόγραμμα «Όλη η Ελλάδα ένας πολιτισμός 2022» με πληροφορίες ο συγγραφέας – να αναπαραστήσει τη ζωή της Μαρίκας Νίνου σαν έργο που παρακολουθεί κάποιος κεφάλαιο-κεφάλαιο στην οθόνη ή στο σανίδι. «Ακούγοντας δύο χρόνια ξανά και ξανά τα τραγούδια της, και ειδικά τη ζωντανή ηχογράφιση από την ταβέρνα του "Τζίμη του Χοντρού", είχα την αίσθηση ότι η Μαρίκα Νίνου τοποθετήθηκε πάνω στη σκηνή της ζωής, για να το πω έτσι κλισιό, από κάποιον αόρατο σκηνοθέτη. Είχα τη ζωηρή αίσθηση πως η ζωή της ήταν, μοιραία και άγνωστο πώς, σκηνοθετημένη, και ότι εγώ ανέγραφα στο βιβλίο αυτή τη σκηνοθεσία. Όσο έγραφα, τη φανταζόμουν διαρκώς πάνω σε μια σκηνή και της έλεγα "Παιξε, Μαρίκα, σε βλέπω και γράφω"».

«Παιξε, Μαρίκα, σε βλέπω και γράφω»

Ο **θεσσαλονικιός συγγραφέας** μιλάει στο «Βήμα» για το νέο του βιβλίο με πρωταγωνίστρια τη θρυλική λαϊκή ερμηνεύτρια **Μαρίκα Νίνου**

ΣΑΚΗΣ
ΣΕΡΕΦΑΣ
Ανθρώπος Μαρίκα.
Από τη Σύμνη στην Κοκκινιά

Εκδόσεις Μεταίχμιο,
2022, σελ. 128,
τιμή 9,90 ευρώ

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΣΤΗ ΛΑΜΠΡΙΝΗ ΚΟΥΖΕΛΗ

«**Η** μορφή της αναδύθηκε τα τελευταία χρόνια σταδιακά μέσα μου, με έναν ύπουλο τρόπο» μου λέει ο Σάκης Σερφέας στο τηλέφωνο. Ο λόγος για την ερμηνεύτρια του λαϊκού τραγουδιού Μαρίκα Νίνου, τον πρωταγωνιστικό χαρακτήρα στο νέο του βιβλίο *Ανθρώπος Μαρίκα. Από τη Σύμνη στην Κοκκινιά* (εκδ. Μεταίχμιο, 2022). Γεννημένος το 1960, άκουγε πάντα τα τραγούδια της. Ανήκει, μου εξηγεί, σε μια γενιά που «σαββατόβραδο, μαθητής στο Λύκειο και μετά φοιτητής, σήμαινε ταβέρνα και ρετόνινα, και άρα Μπιθικώτσης, Μπέλλου, Περπινιάδης και φυσικά Τσιτσάνης και Νίνου και τις καθημερινές που πηγαίναμε στα μπαρ ακούγαμε Jethro Tull, τζαζ και Deep Purple. Αυτοί οι τόσο διαφορετικοί κόσμοι ήταν το μουσικό μας σύμπαν». Τα τελευταία χρόνια είχε αρχίσει να τον απασχολεί η σύντομη σαν πυροτέχνημα ζωή της Νίνου. «Ξεκινάει την καριέρα της μετά τα είκοσι πέντε της, εκτινάσσεται για μία δεκαετία σαν ένα εκτυφλωτικό και επιβλητικό μετέωρο στο μουσικό στερέωμα κι έπειτα από δέκα χρόνια καριέρας πεθαίνει σε ηλικία τριάντα πέντε ετών. Με μάγεψε αυτή η εκτίναξη, η σύντομη διάρκεια της ζωής της και η έλξη στοιχείων. Δεν έχουμε παρά μονάχα σπαράγματα, κάποιες φωτογραφίες, τα τραγούδια της, μερικά πλάνα στα οποία τραγουδάει στην ταβέρνα του "Τζίμη του Χοντρού" σε δύο ελληνικές ταινίες όπου βλέπουμε και την κίνηση της, επιστολές της που σώζονται από την ανιψιά της... Παρά τη λάμψη της, είναι απορίας άξιο που δεν έχουν βρεθεί συνεντεύξεις της στον "Θησαυρό" ή στο

"Ρομάντισο" της εποχής. Θέλησα λοιπόν να πλάσω τη μορφή της και να της δώσω τη "φωνή" που δεν σώζεται πουνθενά. Εξηγεί πως δεν είχε σκοπό να γράψει βιογραφία. «Δεν θα μπορούσα, ακόμη κι αν το ήθελα. Τα στοιχεία για τη ζωή της είναι λίγα και αντιφατικά, ακόμη και τα βασικά στοιχεία, το πότε γεννήθηκε και πού γεννήθηκε, ποια ήταν η καταγωγή της». Εκείνος επέλεξε τις εκδοχές που εξυπηρετούσαν τη δημιουργική του φαντασία και βασίστηκε σε στοιχεία από το οικογενειακό περιβάλλον της Νίνου, πληροφορίες της ανιψιάς της. Παράλληλα, τον ενδιέφερε να αναδείξει «πόσο η ζωή και το έργο της συνδέονται με μια εποχή πυκνή σε γεγονότα-σταθμούς της νεοελληνικής ιστορίας. Γεννιέται πάνω σε ένα καράβι όπου η μάνα της, Αρμένισσα, έρχεται πρόσφυγας από τη Σύμνη στην Ελλάδα. Οπότε στο βιβλίο παρουσιάζεται η Μικρασιατική Καταστροφή από την πλευρά του αρμενικού στοιχείου που έχει κάποιες ιδιομορφίες. Έχουμε τις συμμοποιημένες με πυρομένα βελόνια στα χέρια Αρμένισσες που κατέληγαν σκλάβες στο παζάρι, μετά τη σφαγή του 1915, τις γυναίκες με τα λευκά γάντια στο βιβλίο. Ακολουθεί η μεταξική δικτατορία, η Κατοχή, ο Εμφύλιος, τα Σεπτεμβριανά τον 1955 στην Κωνσταντινούπολη... Με όλα αυτά εφάπτεται η ζωή της Νίνου ή περνούν στα τραγούδια της». Οπως και όλες οι αλλαγές στην ελληνική κοινωνία. «Είμαι η γυναίκα η μοντέρνα που ψηφίζω» θα τραγουδήσει η Νίνου, εκφράζοντας, σε μουσική Απόστολου Καλδάρα και στίχους Κώστα Μάνεση, το δικαίωμα ψήφου στις Ελληνίδες στις αρχές της δεκαετίας του 1950.

Εμφαση στην ανθρώπινη κατάσταση

Ο Σερφέας ψηλαφεί τον άνθρωπο Μαρίκα πίσω από τη λάμψη της επαγγελματικής της ζωής. Υπανίσταται γνωστά γεγονότα ενώ

Αν δούμε ακριβώς αυτή την ανθρώπινη κατάσταση, η ζωή της αποκτά μια υπερβατική διάσταση, η Μαρίκα Νίνου γίνεται σύμβολο της μοναξιάς και του πόνου